

The background of the entire page is a photograph of several people in what appears to be a meeting or collaborative work environment. A semi-transparent grid is overlaid on the image, with squares in shades of purple, green, and blue. The 'ifous' logo is positioned in the top right corner.

ifous

DIGITALISERING I SKOLAN

Vad är adekvat digital kompetens?

Seminarium om Ifous FoU-program

Måndagen den 16 januari 2017, på SKL i Stockholm

Program

Måndag 16 januari 2017

09:30	Välkomna! <i>Anna Carlsson, SKL</i> <i>Karin Hermansson, Ifous</i>
	Var stod vi 2013? <i>Mattias Vestfält, Östersund</i> <i>Jan Hylén, Ifous</i>
10:00	Lärarnas lärande – en analys av lärarbloggarna <i>Maria Brännström, Vetenskap i Skolan</i> <i>Annette Mars, Vetenskap i Skolan</i>
10:30	Kaffe och smörgås
10:45	Styrning och ledning i digitaliseringsfrågor <i>Lejla Mundzic, Emerga</i> <i>Maria Nilsson, Emerga</i>
11:15	Här står vi nu! Korta inspel från respektive kommun. Kommentarer från Klokrådet.
12:30	Lunch

Wi-Fi: WGuest (öppet nätverk)

Twitter: #IfousDigi

13:30	Välkommen tillbaka och välkommen nya deltagare online! <i>Per-Arne Andersson, SKL</i> <i>Marie-Hélène Ahnborg, VD Ifous</i>
13:40	Skola för interaktionssamhället <i>Carl Heath, forskare, Research in Sweden, RISE</i>
14:15	Några nedslag i Ifous FoU-program Digitalisering i skolan <i>Jan Hylén, Ifous</i> <i>Karin Hermansson, Ifous</i>
14:30	Fika
15:00	Bedömning av multimodala gestaltungsformer – en forskningsstudie <i>Anna Åkerfeldt, universitetslektor Stockholms universitet</i> <i>Patrik Hernwall, docent Stockholms universitet</i>
15:30	Nationell IT-strategi för elevers digitala kompetens <i>Erik Nilsson, statssekreterare Utbildningsdepartementet</i>
16:15	Paneldiskussion: Digital kompetens – vad är det och hur blir lärare digitalt kompetenta <i>Khashayar Farmanbar (s), kommunalråd i opposition, Nacka</i> <i>Carl Heath, forskare, Research in Sweden, RISE</i> <i>Erik Nilsson, statssekreterare, Utbildningsdepartementet</i> <i>Ing-Marie Rundwall, utbildningsdirektör, Helsingborgs stad</i> <i>Carina Wutzler (m), kommunstyrelsens ordförande, Vellinge</i>
17:00– 17:30	Avslutning och framåtblick <i>Anna Carlsson, SKL</i> <i>Karin Hermansson, Ifous</i>

FoU-programmet

Digitalisering i skolan

På följande sidor beskrivs FoU-programmet *Digitalisering i skolan* och de erfarenheter och resultat som skolhuvudmän och forskare har identifierat så här långt sammanfattas. Slutrapporten färdigställs under våren 2017, och kommer även att innefatta dokumentation av delar av det seminarium du nu befinner dig på.

För fortsatt löpande information, se Ifous hemsida:

www.ifous.se/programomraden-forskning/digitalisering-i-skolan/

Syftet med FoU-programmet

1. Att stödja lärares användning av digitala verktyg i arbetet med eleverna.
2. Att finna nya arbetsformer för spridning som möjliggör fortsatt utveckling.
3. Att utveckla arbetsformer som stärker elevernas framtidskompetenser.

Deltagare

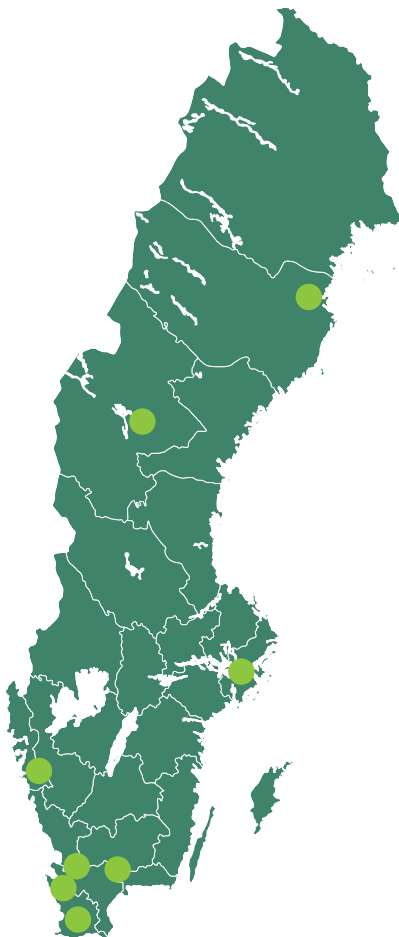
Åtta kommuner har medverkat i Ifous digitaliseringsprogram som pågått i tre år, från vårvintern 2014 till vårvintern 2017.

- Angered (Göteborg)
- Bjuv
- Helsingborg
- Huddinge
- Olofström
- Skellefteå
- Vellinge
- Östersund

Programmet har innefattat lärare, skolledare och förvaltningar från totalt 19 skolor.

Seminarier

Två seminarier och ett slutseminarium har genomförts med sammanlagt cirka 180 deltagare.

LÄRLOOPAR

Arbetet har genomförts som *lärloopar*, dvs. uppdrag som formulerats av programledningen och som riktats till lärarna, rektorerna och förvaltningsledningarna.

Sammanlagt tio lärloopar har genomförts inom ämnen som:

- Design av en läresekvens
- Tänk nytt – pröva Lin Educations verktyg ”På Riktigt”
- Hur bedömer man multimodala gestaltningar?
- Kritiskt tänkande och källkritik
- Att stärka och utveckla det vetenskapliga förhållnings- och arbetssättet
- Att bedöma digitala läresurser

Arbetet med lärlooparna har beskrivits och diskuterats i bloggar av lärare och rektorer. Sammanlagt har 37 bloggar skapats, varav 24 av enskilda lärare och arbetslag och 13 av rektorer.

Vetenskapligt underlag

Till varje loop har ett skriftligt bakgrundsmaterial skapats med vetenskapliga artiklar och möjligheter till fördjupningar. Det vetenskapliga rådet, Klokrådet, som har varit knutet till programmet har bistått med litteraturtips och erfarenheter. Du hittar allt sådant bakgrundsmaterial på: www.ifous.se/programomraden-forskning/digitalisering-i-skolan/

RESULTAT FRÅN ÅRLIG ENKÄT

Som ett led i utvärderingen av programmet har Emerga gjort årliga enkäter med deltagande lärare och rektorer. Nedan följer några utdrag och kommentarer (öppna svar).

Viktigt att dra nytta av digitaliseringen i sitt arbete

På frågan om hur viktigt man anser att det är att utnyttja digitala möjligheter i sin profession svarar pedagogerna 8,1 på en skala från 1–10.

”Efter att jag gått med i Ifous har det blivit mer och mer. Jag har sett nya möjligheter för min undervisning och för mina elevers utveckling och lärande.”

”Absolut. Ett nödvändigt verktyg som kommer att påverka utbildning och administration.”

”Vi lever i en digital tid, jag anser att det är väldigt viktigt.”

80 procent anser att IKT-användning har en positiv påverkan på elevernas inläring, motivation och prestation.

”Ja, de lär sig att utnyttja de digitala verktyg som finns att tillgå. Viktigt att arbeta källkritiskt och själv kunna lära sig att lära. I mina ämnen lär jag dem att själva söka efter information för att utföra sina arbeten. Vet eleverna vad de ska söka efter och hur det påverkar deras inläring, då kan de själva lära sig, de blir mer motiverade och presterar bättre.”

”Det finns en större möjlighet till att individualisera och ge olika typer av anpassningar. Elever har flera kanaler för att söka information och visa sin förståelse. Ett omväxlande arbetssätt höjer dessutom elevernas motivation.”

Nyttiga lärloopar

54 procent anser också att de i stor utsträckning kunnat använda erfarenheter från lärlooparna i sitt arbete.

”Looparna har gjort att man haft press på sig att gå vidare och inte stanna upp, vilket har varit mycket bra!”

”Jag var tvungen att sätta mig in i program och arbetssätt som jag kanske inte annars hade gjort.”

Utvecklad ämnesundervisning

59 procent svarar att programmet i stor utsträckning lyckats utveckla ämnesundervisningen med hjälp av digitala verktyg och att hitta nya arbetsformer.

55 procent anser att programmet utvecklat deras sätt att arbeta med IKT i undervisningen.

”Jag vågar prova olika verktyg. Jag har fått tips om verktyg osv.”

”Jag har ett mer genomtänkt sätt att arbeta och reflekterar på ett annat sätt kring vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.”

”Ifous har hjälpt oss att prioritera digitalisering i kommunen och hjälpt kommunen med rätt tänk.”

”Modigare, öppnare, naturligare...”

ANALYS AV BLOGGAR

Alla deltagare har dokumenterat sitt arbete med lärloopar i egna eller gemensamma bloggar. Rektorernas bloggar har analyserats av Emerga och lärarnas av Vetenskap i Skolan, VIS.

”Testat nya arbetssätt, förfinat arbetssätt. Vilket jag i och för sig kanske skulle gjort ändå, men jag har väl fått ut mer av det då jag utvärderat och dokumenterat mer utförligt än annars.”

Mer strategiskt tänkande

55 procent anser att skolan nu har ett mer strategiskt tänkande kring digitaliseringsfrågorna jämfört med när programmet startade. Det framgår också av svaren att detta delvis är en följd av tidsandan – digitaliseringsprogrammet har fungerat som en katalysator och ett stöd i en process som ändå behövde komma igång.

”Men detta beror på många faktorer. Vi har själva lagt upp en strategisk plan för digitaliseringen, där Ifousprogrammet är en del.”

”Ja nu är det en naturlig del i vårt arbete men nu är vi inne i att transformera lärandet.”

”Ifous [digitaliseringsprogram] är en del i allt vad vi gör. Just nu har vi hjälp av den sista lärloopen när vi ska försöka införa digitala läresurser.”

”Digitalisering var väldigt främmande för många av mina kollegor när vi började. Idag är det en självklarhet och alla förutsätts använda sig av flera digitala lärverktyg.”

Rektorernas bloggar

Emerga skriver i sin analys av rektorsbloggarna att programmet har medverkat till att skapa tydlighet och klarhet i vad som kan anses vara mål och syfte med digita-

lisering. Flera rektorer menar även att programmet har lyft betydelsen av digitalisering inom skolan till en högre nivå som har lett till att fler och fler pedagoger börjar arbeta digitalt. En framgångsfaktor är att programmet vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet vilket ger ytterligare tyngd i det interna arbetet och trygghet för inblandade lärare.

”Nu handlar digital utveckling för oss om ett nytt sätt att använda modern teknik, men framförallt ett nytt sätt att förhålla sig till lärande, bedömning och se alla dess möjligheter för våra elever. Tillsammans har vi gjort ’pedagogiska kullerbyttor.’”

Citat från en rektors blogg

Lärarnas bloggar

Vetenskap i skolan (VIS) har analyserat lärarbloggarna. De skriver att:

- Stödet för lärares användning av digitala verktyg i arbetet med eleverna varierar. Därmed varierar också lärarnas förutsättningar och motivation för att arbeta med ett mer komplext

undervisningsinnehåll, eftersom stöd och engagemang från rektor och kollegor är en lika viktig förutsättning som tillgång till teknik.

- Det behövs nya kollaborativa arbetsformer och en dela-med-sig kultur mellan lärarna för att digitaliseringen ska kunna genomföras.
- De nya arbetsformerna stärker elevernas framtidskompetenser och gör lärarnas arbete mer effektivt.
- De digitala verktygen måste ses som medel och inte mål. Lärarna behöver utveckla ett reflekterande och vetenskapligt förhållningssätt och där är det kollaborativa lärandet en viktig komponent.
- Om lärarna inte får stöd i denna omställning riskerar avancerade digitala verktyg att användas på triviala sätt och kommer inte att påverka didaktiken i klassrummen.

EXTERN FORSKNINGSRAPPORT

Som en del av programmet har även en studie genomförts som redovisas som en separat forskningsrapport: *Bedömning av multimodala elevarbeten – lärares uppfattning om bedömning*, av Patrik Hernwall, Eva Insulander, Anna Åkerfeldt och Lisa Öhman. Detta är ett kapitel i antologin *Navigera i den digitala samtiden – en antologi om den nya lärarrollen* (red) Karin Nygårds och Terese Raymond.

När lärare bedömer multimodala elevarbeten ser de elevernas lärprocesser tydligare. Arbetet med digitala verktyg öppnar också upp för sambedömning över ämnesgränser. När läraren kan följa elevernas lärprocesser skapas samtidigt bättre möjligheter att erkänna elevens intressen och det blir enklare att få syn på elevens kunskaper, kompetenser och förmågor. Bedömningen kan därmed få en mer formativ inriktning.

Ifous – Innovation, Forskning och Utveckling i Skola och förskola

Ifous är ett fristående forskningsinstitut som verkar för att skapa nytta för svensk skola och förskola. Vi gör det genom att ge stöd till praktisknära forskning och konkret utvecklingsarbete där lärare och skolledare tar aktiv del i kunskapsbyggandet. Ifous vänder sig främst till skolhuvudmän samt organisationer med ett tydligt skolfokus och drivs non-profit.

Mer information

Mer material om och från FoU-programmet finns på Ifous webb, www.ifous.se/programomraden-forskning/digitalisering-i-skolan/

Som ett stöd i processen har FoU-programmet kontinuerligt utvärderats av Emerga Research & Consulting, www.emergase.se

Lärarnas bloggar har analyserats av Vetenskap i skolan, VIS, www.visvis.se

Seminariet arrangeras i samarbete med Sveriges Kommuner och Landsting, SKL